

Sygn. akt III AUa 425/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lutego 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Urszula Iwanowska
Sędziowie:	SSA Romana Mrotek (spr.) SSO del. Ewa Michalska
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 10 lutego 2015 r. w Szczecinie

sprawy M. Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o emeryturę

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 11 kwietnia 2014 r. sygn. akt VI U 2275/13

oddala apelację.

SSA Romana Mrotek SSA Urszula Iwanowska SSO del. Ewa Michalska

Sygn. akt III AUa 425/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 listopada 2013 roku organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. rozpoznając wniosek z dnia 10 października 2013 roku odmówił ubezpieczonemu M. Ł. prawa do emerytury po osiągnięciu 60 roku życia, z uwagi na nieudowodnienie posiadania przez niego okresu 15 lat pracy w szczególnych warunkach oraz 25 lat składkowych i nieskładkowych na dzień 1 stycznia 1999 roku. W uzasadnieniu decyzji podkreślono, że jego ogólny staż ubezpieczeniowy, na dzień 1 stycznia 1999 r., wynosi 24 lata 11 miesięcy i 6 dni, a udowodniony staż pracy w szczególnych warunkach 12 lat i 20 dni.

Ubezpieczony odwołał się od powyższej decyzji wnosząc o jej zmianę i przyznanie mu prawa do emerytury. Ubezpieczony - w odpowiedzi na odwołanie oraz w kolejnym piśmie procesowym - wskazał, że organ rentowy winien mu zaliczyć do okresu pracy w szczególnych warunkach okres pracy w (...) w S., gdzie od 2 maja 1977 do 3 listopada

1981 roku pracował na stanowisku traktorzysty -konserwatora urządzeń udojowych, a do okresów składkowych i nieskładkowych niezbędnych do uzyskania prawa do emerytury, okres pracy w gospodarstwie rolnym jego wuja w okresie, w trakcie którego ubezpieczony nie miał jeszcze ukończonego 16 roku życia. W tej ostatniej z wymienionych kwestii, ubezpieczony wskazał, że rzeczonego okres pracy w gospodarstwie rolnym wuja winien być mu zaliczony na analogicznych zasadach, jak okres pracy jaką świadczył przed ukończeniem 16 roku życia w ramach stosunku pracy w PGR (jako pracownik młodociany). Nadto, zdaniem ubezpieczonego, skoro jako młodociany pracował w wymiarze przewidzianym dla osób dorosłych, to okres ten dla potrzeb wyliczenia jego okresów składkowych winno się zwiększyć w proporcji 89 godzin (wymiar przewidziany dla pracownika małoletniego) do 168 godzin (realny wymiar czasu pracy ubezpieczonego jako pracownika młodocianego).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości, podtrzymując argumentację wyrażoną w zaskarżonej decyzji.

Na rozprawie w dniu 11 kwietnia 2014 roku, ubezpieczony podał, że poza dwoma ww. spornymi okresami składkowymi, nie kwestionuje on wyliczenia organu rentowego dotyczącego jego okresów składkowych i nieskładkowych.

Wyrokiem z dnia 11 kwietnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że ubezpieczony - M. Ł. urodził się w dniu (...). Jego łączny staż ubezpieczeniowy (uznane przez organ rentowy okresy składkowe i nieskładkowe) na dzień 1 stycznia 1999 r. wynosił 24 lata 11 miesięcy i 6 dni. Do okresów składkowych organ rentowy zaliczył ubezpieczonemu, m.in. okres pracy jako pracownika młodocianego w czerwcu, sierpniu oraz od 1 października 1969 roku w Zakładzie (...).

Sąd okręgowy ustalił również, że w okresie od 2 lipca do 30 sierpnia 1966 roku, ubezpieczony (mając ukończone 13 lat) przebywał na wakacjach u swojego wuja J. G., gdzie pomagał mu w pracach polowych oraz przy oporządzaniu trzody chlewnej. Ubezpieczony nie przystąpił do Otwartego Funduszu Emerytalnego. Wniosek o emeryturę złożył w organie emerytalnym w dniu 10 października 2013 roku.

Sąd Okręgowy odniósł powyższe ustalenia do treści przepisów art. 6 ust. 2 pkt 1a, art. 10 ust. 1, art. 24 ust. 1 oraz art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 – tekst jednolity) w związku z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8 poz. 43 ze zm.), w szczególności jego § 4 ust. 1 i na tej podstawie zważył, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie. W ocenie Sądu pierwszej instancji bezspornym w sprawie jest to, że ubezpieczony ukończył 60 lat w dniu (...) i nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Przedmiot sporu stanowiło ustalenie, czy ubezpieczony legitymuje się wymaganym stażem ubezpieczeniowym niezbędnym do nabycia emerytury w wieku obniżonym - zgodnie z treścią przepisów art.184 w zw. z art.32 ustawy emerytalnej.

Ubezpieczony twierdził, że poza okresami składkowymi i nieskładkowymi uznanymi przez organ rentowy, do okresów składkowych i nieskładkowych niezbędnych do uzyskania prawa do emerytury, powinno się zaliczyć okres pracy w gospodarstwie rolnym jego wuja od 2 lipca do 30 sierpnia 1966 roku (w trakcie wakacji), tj. przed ukończeniem 16 roku życia (ubezpieczony miał wówczas 13 lat). Ponadto, zdaniem ubezpieczonego, okres jego pracy jako młodocianego w Zakładzie (...) winien być, dla potrzeb wyliczenia jego okresów składkowych, zwiększony w proporcji 89 godzin (wymiar przewidziany dla pracownika małoletniego) do 168 godzin (realny wymiar czasu pracy ubezpieczonego jako pracownika młodocianego).

W ocenie Sądu Okręgowego stanowisko ubezpieczonego nie znalazło oparcia w obowiązujących przepisach prawa. Sąd wskazał, że brak jest jakiegokolwiek możliwości zaliczenia pracy wykonywanej przez osobę 13 letnią w gospodarstwie rolnym. Przepis art. 10 ust. 1 pkt 3 zawiera regulację wyjątkową w stosunku do art. 6 ustawy i w żadnym zakresie nie może być stosowany „per analogiam”. Nadto regulacja zawarta w art.6 ust.2 pkt.1a, przewiduje, że za okresy

składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. okresy zatrudnienia (czyli wynikające ze stosunku pracy) po ukończeniu 15 lat życia na obszarze Państwa Polskiego - w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy (czyli również w wymiarze przekraczającym wskazane minimum). Przepis ten, ani żaden inny przepis ustawy nie przewiduje jednocześnie możliwości proporcjonalnego przeliczenia tego rodzaju okresu zatrudnienia w sytuacji wykonywania pracy w wymiarze przekraczającym połowę pełnego wymiaru czasu pracy.

Dodatkowo Sąd I instancji zaznaczył, że wprawdzie spornym w niniejszej sprawie był również okres pracy ubezpieczonego w szczególnych warunkach, jednakże z uwagi na nie spełnienie przez ubezpieczonego przesłanki posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, badanie istnienia drugiej ze spornych przesłanek było zbędne.

Z tych motywów Sąd Okręgowy działając na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie ubezpieczonego.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł ubezpieczony podnosząc, że przepracował 15 lat w szczególnych warunkach, nadto pracował w gospodarstwie rolnym wuja od 2 lipca do 30 sierpnia. Zarzucił, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych niesłusznie nie uwzględnił miesięcy przepracowanych u wuja twierdząc, że ubezpieczony nie ukończył wówczas 16 lat, podczas gdy uznał wcześniejsze lata pracy, gdy M. Ł. miał 9, 10, 11 i 12 lat i w czasie wakacji pracował w (...) w T..

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja jest całkowicie bezzasadna i jako taka podlegała oddaleniu. Sąd Okręgowy przeprowadził wystarczające postępowanie dowodowe, dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i wydał trafne odpowiadające prawu rozstrzygnięcie. Sąd Apelacyjny ustalenia te podziela i przyjmuje za własne, co powoduje, że nie zachodzi potrzeba ich szczegółowego powtarzania (por. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1997 r., II UKN 61/97 - OSNAP z 1998 nr 3, poz. 104 i z dnia 5 listopada 1998 r., I PKN 339/98 (OSNAP z 1998 nr 24, poz. 776).

Przedmiotem sporu w rozpoznawanej sprawie było prawo M. Ł. do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 ze zm.). M. Ł. w postępowaniu przed Sądem I instancji zasadniczo podejmował czynności w celu wykazania spornej okoliczności wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, jak też stażu pracy w warunkach szczególnych.

Stosownie do treści cytowanego wyżej przepisu ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 – co najmniej 25 lat dla mężczyzn.

Emerytura, o której mowa w ust. 1 art. 184, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (ust. 2).

W rezultacie, co prawidłowo przyjął Sąd pierwszej instancji, zastosowanie znajdują przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43). Stosownie do unormowania zawartego w § 4 ust. 1 tego rozporządzenia, pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn, ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Odnosząc powyższe wymagania do sytuacji apelującego M. Ł. stwierdzić należy, że spełnił on warunek ukończenia 60 roku życia, warunek nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego. Nie spełnił jednak warunku osiągnięcia do dnia 1 stycznia 1999 roku wymaganego 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego, jak też nie udowodnił zatrudnienia do dnia 1 stycznia 1999r. w szczególnych warunkach lub charakterze, wykonywanego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wynoszącego co najmniej 15 lat.

Z dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego wynika, że na dzień 1 stycznia 1999r. okresy składkowe i nieskładkowe łącznie wynosiły 24 lata 11 miesięcy i 6 dni. Natomiast staż pracy w szczególnych warunkach lub charakterze wyniósł 12 lat i 20 dni. Co prawda art. 10 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości dopuszcza możliwość uwzględnienia okresów jako okresów składkowych (z zastrzeżeniem art. 56) przypadających przed dniem 1 stycznia 1983 roku okresów pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu, jednakże apelujący w gospodarstwie rolnym wuja pracował przed ukończeniem 16 roku życia. W rezultacie okoliczność ta wyklucza możliwość zaliczenia wskazanej pracy do okresów składkowych ubezpieczonego.

Odnosząc się natomiast do treści art. 6 ust. 2 pkt 1a ww. ustawy, zgodnie z którym za okresy składkowe uważa się także przypadające przed 15.11.1991 r. okresy zatrudnienia po ukończeniu 15 lat życia na obszarze Państwa Polskiego - w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, jeżeli w tych okresach pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego: chorobowy, macierzyński lub opiekuńczy albo rentę chorobową, Sąd Apelacyjny w pełni podziela argumentację Sądu Okręgowego. Mianowicie brak jest możliwości proporcjonalnego przeliczenia tego rodzaju zatrudnienia w sytuacji, gdy praca młodocianego wykonywana była w wymiarze przekraczającym połowę pełnego wymiaru czasu pracy. Takiego rozwiązania nie dopuszcza żaden przepis ustawy.

Z tych wszystkich względów pewny pozostaje wniosek, że ubezpieczony nie spełnił wymaganych ustawą przesłanek warunkujących nabycie prawa do wcześniejszej emerytury, tj. nie wykazał wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, jak też wymaganego stażu pracy w warunkach szczególnych.

Z uwagi na powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie przepisu z art. 385 k.p.c. apelację ubezpieczonego oddalił.

SSA Romana Mrotek SSA Urszula Iwanowska SSO del. Ewa Michalska